

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ

ಮಹರ್ಷಿ ವೇದವ್ಯಾಸಪ್ರಣೀತಂ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಮಹಾಪುರಾಣಂ
॥ ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಮಹಾಪುರಾಣಂ

॥ ತೃತೀಯಸ್ಕಂಧೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಯೋಗಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಸಬೀಜಸ್ಯ ನೃಪಾತ್ಮಜೇ |
ಮನೋ ಯೇನೈವ ವಿಧಿನಾ ಪ್ರಸನ್ನಂ ಯಾತಿ ಸತ್ಪಥಂ || 1 ||

ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ವಿಧರ್ಮಾಚ್ಚ ನಿವರ್ತನಂ |
ದೈವಾಲ್ಲಭ್ಯೇನ ಸಂತೋಷ ಆತ್ಮವಿಚ್ಛರಣಾರ್ಚನಂ || 2 ||

ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮನಿವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮರತಿಸ್ತಥಾ |
ಮಿತಮೇಧ್ಯಾದನಂ ಶಶ್ವದ್ವಿವಿಕ್ತಕ್ಷೇಮಸೇವನಂ || 3 ||

ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯಮಸ್ತೇಯಂ ಯಾವದರ್ಥಪರಿಗ್ರಹಃ |
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ತಪಃ ಶೌಚಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಃ ಪುರುಷಾರ್ಚನಂ || 4 ||

ಮೌನಂ ಸದಾಽಽಸನಜಯಃ ಸ್ಥೈರ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಜಯಃ ಶನ್ಯಃ |
ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಶ್ಚೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಷಯಾನ್ಮನಸಾ ಹೃದಿ || 5 ||

ಸ್ವಧಿಷ್ಠ್ಯಾನಾಮೇಕದೇಶೇ ಮನಸಾ ಪ್ರಾಣಧಾರಣಂ |
ವೈಕುಂಠಲೀಲಾಭಿಧ್ಯಾನಂ ಸಮಾಧಾನಂ ತಥಾಽತ್ಮನಃ || 6 ||

ಏತೈರನ್ಯೈಶ್ಚ ಪಥಿಭಿರ್ಮನೋ ದುಷ್ಟಮಸತ್ಪಥಂ |
ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಯುಂಜೀತ ಶನಕೈರ್ಜಿತಪ್ರಾಣೋ ಹೃತಂದ್ರಿತಃ || 7 ||

ಶುಚೌ ದೇಶೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ವಿಜಿತಾಸನ ಆಸನಂ |
ತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಾಸೀನ ಋಜುಕಾಯಃ ಸಮಭ್ಯಸೇತ್ || 8 ||

ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಶೋಧಯೇನ್ಮಾರ್ಗಂ ಪೂರಕುಂಭಕರೇಚಕೈಃ |
ಪ್ರತಿಕೂಲೇನ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಯಥಾ ಸ್ಥಿರಮಚಂಚಲಂ || 9 ||

ಮನೋಽಚಿರಾತ್ಸ್ಯಾದ್ವಿರಜಂ ಜಿತಶ್ವಾಸಸ್ಯ ಯೋಗಿನಃ |
ವಾಯ್ವಗ್ನಿಭ್ಯಾಂ ಯಥಾ ಲೋಹಂ ಧ್ಮಾತಂ ತ್ಯಜತಿ ವೈ ಮಲಂ || 10 ||

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೈರ್ದಹೇದ್ವೋಷಾನ್ ಧಾರಣಾಭಿಶ್ಚ ಕಿಲ್ಬಿಷಾನ್ |
ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರೇಣ ಸಂಸರ್ಗಾನ್ ಧ್ಯಾನೇನಾನೀಶ್ವರಾನ್ ಗುಣಾನ್ || 11 ||

ಯದಾ ಮನಃ ಸ್ವಂ ವಿರಜಂ ಯೋಗೇನ ಸುಸಮಾಹಿತಂ |
ಕಾಷ್ಠಾಂ ಭಗವತೋ ಧ್ಯಾಯೇತ್ಸ್ವನಾಸಾಗ್ರಾವಲೋಕನಃ || 12 ||

ಪ್ರಸನ್ನವದನಾಂಭೋಜಂ ಪದ್ಮಗರ್ಭಾರುಣೇಕ್ಷಣಂ |
ನೀಲೋತ್ಪಲದಲಶ್ಯಾಮಂ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಂ || 13 ||

ಲಸತ್ಪಂಕಜಕಿಂಜಲ್ಕಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಸಂ |
ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಸಂ ಭ್ರಾಜತ್ಕೃಸ್ತುಭಾಮುಕ್ತಕಂಧರಂ || 14 ||

ಮತ್ತದ್ವಿರೇಫಕಲಯಾ ಪರೀತಂ ವನಮಾಲಯಾ |
ಪರಾರ್ಧ್ಯಹಾರವಲಯಕಿರೀಟಾಂಗದನೂಪುರಂ || 15 ||

ಕಾಂಚೀಗುಣೋಲ್ಲಸಚ್ಛೋಣಿಂ ಹೃದಯಾಂಭೋಜವಿಷ್ಟರಂ |
ದರ್ಶನೀಯತಮಂ ಶಾಂತಂ ಮನೋನಯನವರ್ಧನಂ || 16 ||

ಅಪೀಚ್ಯದರ್ಶನಂ ಶಶ್ವತ್ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಂ |
ಸಂತಂ ವಯಸಿ ಕೈಶೋರೇ ಭೃತ್ಯಾನುಗ್ರಹಕಾತರಂ || 17 ||

ಕೀರ್ತನ್ಯತೀರ್ಥಯಶಸಂ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಯಶಸ್ಕರಂ |
ಧ್ಯಾಯೇದ್ವೇವಂ ಸಮಗ್ರಾಂಗಂ ಯಾವನ್ನ ಚ್ಯವತೇ ಮನಃ || 18 ||

ಸ್ಥಿತಂ ಪ್ರಜಂತಮಾಸೀನಂ ಶಯಾನಂ ವಾ ಗುಹಾಶಯಂ |
ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯೇಹಿತಂ ಧ್ಯಾಯೇಚ್ಛುದ್ಧಭಾವೇನ ಚೇತಸಾ || 19 ||

ತಸ್ಮಿನ್ ಲಬ್ಧಪದಂ ಚಿತ್ತಂ ಸರ್ವಾವಯವಸಂಸ್ಥಿತಂ |
ವಿಲಕ್ಷ್ಯೈಕತ್ರ ಸಂಯುಜ್ಯಾದಂಗೇ ಭಗವತೋ ಮುನಿಃ || 20 ||

ಸಂಚಿಂತಯೇದ್ಭಗವತಶ್ಚರಣಾರವಿಂದಂ
ವಜ್ರಾಂಕುಶಧ್ವಜಸರೋರುಹಲಾಂಛನಾಡ್ಯಂ |
ಉತ್ತಂಗರಕ್ತವಿಲಸನ್ನಖಚಕ್ರವಾಲ -
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಭಿರಾಹತಮಹದ್ಧೃದಯಾಂಧಕಾರಂ || 21 ||

ಯಚ್ಛೌಚನಿಃಸೃತಸರಿತ್ಪ್ರವರೋದಕೇನ
ತೀರ್ಥೇನ ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯಧಿಕೃತೇನ ಶಿವಃ ಶಿವೋಽಭೂತ್ |
ಧ್ಯಾತುರ್ಮನಃಶಮಲಶೈಲನಿಸೃಷ್ಟವಜ್ರಂ
ಧ್ಯಾಯೇಚ್ಚಿರಂ ಭಗವತಶ್ಚರಣಾರವಿಂದಂ || 22 ||

ಜಾನುದ್ವಯಂ ಜಲಜಲೋಚನಯಾ ಜನನ್ಯಾ
ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಖಿಲಸ್ಯ ಸುರವಂದಿತಯಾ ವಿಧಾತುಃ |
ಊರ್ವೋರ್ನಿಧಾಯ ಕರಪಲ್ಲವರೋಚಿಷಾ ಯತ್
ಸಂಲಾಲಿತಂ ಹೃದಿ ವಿಭೋರಭವಸ್ಯ ಕುರ್ಯಾತ್ || 23 ||

ಊರೂ ಸುಪರ್ಣಭುಜಯೋರಧಿಶೋಭಮಾನಾ -
ವೋಜೋನಿಧೀ ಅತಸಿಕಾಕುಸುಮಾವಭಾಸೌ |
ವ್ಯಾಲಂಬಿ ಪೀತವರವಾಸಸಿ ವರ್ತಮಾನ -
ಕಾಂಚೀಕಲಾಪಪರಿರಂಭಿ ನಿತಂಬಬಿಂಬಂ || 24 ||

ನಾಭಿಹೃದಂ ಭುವನಕೋಶಗುಹೋದರಸ್ಥಂ
 ಯತ್ರಾತ್ಮಯೋನಿಧಿಷಣಾಖಿಲಲೋಕಪದ್ಮಂ |
 ವ್ಯೂಢಂ ಹರಿನ್ಮಣಿವೃಷಸ್ತನಯೋರಮುಷ್ಯ
 ಧ್ಯಾಯೇದ್ ದ್ವಯಂ ವಿಶದಹಾರಮಯೂಖಗೌರಂ || 25 ||

ವಕ್ಷೋಽಧಿವಾಸಮೃಷಭಸ್ಯ ಮಹಾವಿಭೂತೇಃ
 ಪುಂಸಾಂ ಮನೋನಯನನಿವೃತಿಮಾದಧಾನಂ |
 ಕಂಠಂ ಚ ಕೌಸ್ತುಭಮಣೀರಧಿಭೂಷಣಾರ್ಥಂ
 ಕುರ್ಯಾನ್ಮನಸ್ಯಖಿಲಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಸ್ಯ || 26 ||

ಬಾಹೂಂಶ್ಚ ಮಂದರಗಿರೇಃ ಪರಿವರ್ತನೇನ
 ನಿರ್ಣೀಕ್ತಬಾಹುವಲಯಾನಧಿಲೋಕಪಾಲಾನ್ |
 ಸಂಚಿಂತಯೇದ್ವಶಶತಾರಮಸಹ್ಯತೇಜಃ
 ಶಂಖಂ ಚ ತತ್ಕರಸರೋರುಹರಾಜಹಂಸಂ || 27 ||

ಕೌಮೋದಕೀಂ ಭಗವತೋ ದಯಿತಾಂ ಸ್ಮರೇತ
 ದಿಗ್ಧಾಮರಾತಿಭಟಶೋಣಿತಕರ್ದಮೇನ |
 ಮಾಲಾಂ ಮಧುವ್ರತವರೂಢಗಿರೋಪಘುಷ್ಣಾಂ
 ಚೈತ್ಯಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಮಮಲಂ ಮಣಿಮಸ್ಯ ಕಂಠೇ || 28 ||

ಭೃತ್ಯಾನುಕಂಪಿತಧಿಯೇಹ ಗೃಹೀತಮೂರ್ತೇಃ
 ಸಂಚಿಂತಯೇದ್ಭಗವತೋ ವದನಾರವಿಂದಂ |
 ಯದ್ವಿಸ್ಫುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲವಲ್ಲಿತೇನ
 ವಿದ್ಯೋತಿತಾಮಲಕಪೋಲಮುದಾರನಾಸಂ || 29 ||

ಯಚ್ಛ್ರೀನಿಕೇತಮಲಿಭಿಃ ಪರಿಸೇವ್ಯಮಾನಂ
 ಭೂತ್ಯಾ ಸ್ವಯಾ ಕುಟಿಲಕುಂತಲವೃಂದಜುಷ್ಠಂ |
 ಮೀನದ್ವಯಾಶ್ರಯಮಧಿಕ್ಷಿಪದಬ್ಜನೇತ್ರಂ
 ಧ್ಯಾಯೇನ್ಮನೋಮಯಮತಂದ್ರಿತ ಉಲ್ಲಸದ್ಭೃ || 30 ||

ತಸ್ಯಾವಲೋಕಮಧಿಕಂ ಕೃಪಯಾತಿಘೋರ -
 ತಾಪತ್ರಯೋಪಶಮನಾಯ ನಿಸೃಷ್ಟಮಕ್ಷೋಃ |
 ಸ್ನಿಗ್ಧಸ್ಮಿತಾನುಗುಣಿತಂ ವಿಪುಲಪ್ರಸಾದಂ
 ಧ್ಯಾಯೇಚ್ಚಿರಂ ವಿಪುಲಭಾವನಯಾ ಗುಹಾಯಾಂ || 31 ||

ಹಾಸಂ ಹರೇರವನತಾಖಿಲಲೋಕತೀವ್ರ -
 ಶೋಕಾಶ್ರುಸಾಗರವಿಶೋಷಣಮತ್ಯುದಾರಂ |
 ಸಮೋಹನಾಯ ರಚಿತಂ ನಿಜಮಾಯಯಾಸ್ಯ
 ಭ್ರೂಮಂಡಲಂ ಮುನಿಕೃತೇ ಮಕರಧ್ವಜಸ್ಯ || 32 ||

ಧ್ಯಾನಾಯನಂ ಪ್ರಹಸಿತಂ ಬಹುಲಾಧರೋಷ್ಠ -
 ಭಾಸಾರುಣಾಯಿತತನುದ್ವಿಜಕುಂದಪಂಕ್ತಿ |
 ಧ್ಯಾಯೇತ್ಸ್ವದೇಹಕುಹರೇವಸಿತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋ -
 ಭಕ್ತ್ಯಾನ್ಯದ್ರವ್ಯಾರ್ಪಿತಮನಾ ನ ಪೃಥಗ್ದಿದೃಕ್ಷೇತ್ || 33 ||

ಏವಂ ಹರೌ ಭಗವತಿ ಪ್ರತಿಲಬ್ಧಭಾವೋ
 ಭಕ್ತ್ಯಾ ದ್ರವದ್ಧೃದಯ ಉತ್ಪಲಕಃ ಪ್ರಮೋದಾತ್ |
 ಔತ್ಕಂಠ್ಯಬಾಷ್ಪಕಲಯಾ ಮುಹುರದ್ಯಮಾನ -
 ಸ್ತಚ್ಚಾಪಿ ಚಿತ್ತಬಡ್ಧಿಶಂ ಶನಕೈರ್ವಿಯುಂಕ್ತೇ || 34 ||

ಮುಕ್ತಾಶ್ರಯಂ ಯರ್ಹಿ ನಿರ್ವಿಷಯಂ ವಿರಕ್ತಂ
 ನಿರ್ವಾಣಮೃಚ್ಛತಿ ಮನಃ ಸಹಸಾ ಯಥಾರ್ಚಿಃ |
 ಆತ್ಮಾನಮತ್ರ ಪುರುಷೋಽವ್ಯವಧಾನಮೇಕ -
 ಮನ್ವೀಕ್ಷತೇ ಪ್ರತಿನಿವೃತ್ತಗುಣಪ್ರವಾಹಃ || 35 ||

ಸೋಽಪ್ಯೇತಯಾ ಚರಮಯಾ ಮನಸೋ ನಿವೃತ್ತ್ಯಾ
 ತಸ್ಮಿನ್ನಹಿಮ್ನ್ಯವಸಿತಃ ಸುಖದುಃಖಬಾಹ್ಯೇ |
 ಹೇತುತ್ವಮಪ್ಯಸತಿ ಕರ್ತರಿ ದುಃಖಯೋರ್ಯತ್
 ಸ್ವಾತ್ಮನ್ ವಿಧತ್ತ ಉಪಲಬ್ಧಪರಾತ್ಮಕಾಷ್ಠಃ || 36 ||

ದೇಹಂ ಚ ತಂ ನ ಚರಮಃ ಸ್ಥಿತಮುತ್ಥಿತಂ ವಾ
 ಸಿದ್ಧೋ ವಿಪಶ್ಯತಿ ಯತೋಽಧ್ಯಗಮತ್ಸ್ವರೂಪಂ |
 ದೈವಾದುಪೇತಮಥ ದೈವವಶಾದಪೇತಂ
 ವಾಸೋ ಯಥಾ ಪರಿಕೃತಂ ಮದಿರಾಮದಾಂಧಃ || 37 ||

ದೇಹೋಽಪಿ ದೈವವಶಗಃ ಖಲು ಕರ್ಮ ಯಾವತ್
 ಸ್ವಾರಂಭಕಂ ಪ್ರತಿಸಮೀಕ್ಷತ ಏವ ಸಾಸುಃ |
 ತಂ ಸಪ್ರಪಂಚಮಧಿರೂಢಸಮಾಧಿಯೋಗಃ
 ಸ್ವಾಪ್ನಂ ಪುನರ್ನ ಭಜತೇ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧವಸ್ತುಃ || 38 ||

ಯಥಾ ಪುತ್ರಾಚ್ಚ ವಿತ್ತಾಚ್ಚ ಪೃಥಜ್ಞತ್ಯಃ ಪ್ರತೀಯತೇ |
 ಅಪ್ಯಾತ್ಮತ್ವೇನಾಭಿಮತಾದ್ದೇಹಾದೇಃ ಪುರುಷಸ್ತಥಾ || 39 ||

ಯಥೋಲ್ಮುಕಾದ್ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಾದ್ಧೂಮಾದ್ವಾಪಿ ಸ್ವಸಂಭವಾತ್ |
 ಅಪ್ಯಾತ್ಮತ್ವೇನಾಭಿಮತಾದ್ಯಥಾಗ್ನಿಃ ಪೃಥಗುಲ್ಮುಕಾತ್ || 40 ||

ಭೂತೇಂದ್ರಿಯಾಂತಃಕರಣಾತ್ಪ್ರಧಾನಾಜ್ಜೀವಸಂಜ್ಞಿತಾತ್ |
 ಆತ್ಮಾ ತಥಾ ಪೃಥಗ್ಗೃಷ್ಟಾ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಿತಃ || 41 ||

ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಚಾತ್ಮನಿ |
 ಈಕ್ಷೇತಾನನ್ಯಭಾವೇನ ಭೂತೇಷ್ಟಿವ ತದಾತ್ಮತಾಂ || 42 ||

ಸ್ವಯೋನಿಷು ಯಥಾ ಜ್ಯೋತಿರೇಕಂ ನಾನಾ ಪ್ರತೀಯತೇ |
 ಯೋನೀನಾಂ ಗುಣವೈಷಮ್ಯಾತ್ತಥಾಽತ್ಮಾ ಪ್ರಕೃತೌ ಸ್ಥಿತಃ || 43 ||

ತಸ್ಮಾದಿಮಾಂ ಸ್ವಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಂ ದೈವೀಂ ಸದಸದಾತ್ಮಿಕಾಂ |
 ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಾಂ ಪರಾಭಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪೇಣಾವತಿಷ್ಠತೇ || 44 ||

|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ಪಾರಮಹಂಸ್ಯಾಂ ಸಂ